

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д.с.н. Янцислав Вълчев Янакиев,
Институт по отбрана „Професор Цветан Лазаров“, относно
конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“,
обявен в Държавен вестник, бр. 63/30.07.2021 г. по Специалност
„Социология“, Професионално направление 3.1. “Социология,
антропология и науки за културата”

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на Центъра за емпирични социални изследвания към Института по философия и социология (ИФС-БАН) – София, а информацията за конкурса е обнародвана в Държавен вестник, бр. 63/30.07.2021 г.

Участвам в състава на научното жури по конкурса на основание Заповед на директора на ИФС – БАН, № РД 09-391/28.09.2021 г.

2. Кратка информация за кандидатите в конкурса

Документи за участие в конкурса е подал само един кандидат – гл. ас. д-р Петя Иванова Илиева-Тричкова от Центъра за емпирични социални изследвания към Института по философия и социология на БАН.

Тя е родена на 30.04.1984 г. През 2008 г. придобива ОКС „магистър“ по социология в Университета за национално и световно стопанство, София, България.

През 2016 г. д-р Петя Илиева-Тричкова придобива степен „Доктор по философия“ в Университета „Адам Мицкиевич“, Факултет по социални науки, гр. Познан, Полша.

От 21.08.2007 г. тя заема последователно длъжностите „социолог“ и „асистент“, а от 2017 г. до днес - академичната длъжност „главен асистент“ в Центъра за емпирични социални изследвания към Института по философия и социология при БАН.

Д-р Петя Илиева-Тричкова има специализации в Института по образование в гр. Лондон, Великобритания през 2011 г. и в гр. Брюксел, Белгия, Интернационал по образование през 2012 г.

Анализът на предоставените документи показва, че кандидатът отговаря на изискванията на чл. 36 от ППНСЗАД-ИФС-БАН относно наличието на минимален стаж по специалността от 5 години.

3. Изпълнение на минималните национални изискванията за заемане на академичната длъжност

От представената от гл. ас. д-р Петя Илиева-Тричкова наукометрична таблица е видно, че значително са превишени заложените в нормативните документи минимален брой точки по задължителните раздели за заемане на академичната длъжност „доцент“. Общия брой на точките в таблицата възлиза на 832.5.

В рамките на срока за работа на научното жури не са постъпвали сигнали за нарушение по чл. 4, ал. 5, т. 3 от ЗРАСРБ и по чл.53, ал.1 т. 5 от ППЗРАСРБ.

На основание на всичко посочено по-горе, смятам, че няма пречка за пристъпване към оценка на резултатите, научния принос и на оригиналността на представените трудове.

4. Общо описание на представените материали

За оценка в конкурса за академична длъжност “доцент” гл. ас. д-р Петя Илиева-Тричкова (Orcid <http://orcid.org/0000-0002-2889-0047>) е представила 17 научни публикации от общо 46, на които е автор или съавтор от периода 2015-2021 г. От тях една монография на английски език, публикувана в Palgrave Macmillan, Palgrave Studies in Adult Education and Lifelong Learning, 10 студии и статии (1 на български и 9 на английски език), публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация и 6 студии, статии и научни доклади (1 на английски и 5 на български език), публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни токове от международни научни форуми.

Докторската дисертация на гл. ас. д-р Петя Илиева-Тричкова е на тема „In Search of Social Justice: Current Developments in Higher Education and the Labour Market in Bulgaria“ („В търсене на социална справедливост: Актуални тенденции във висшето образование и пазара на труда в България“). Тя е защитена на 30.05.2016 г.

При сравняване на данните от наукометричните таблици, представени от кандидата, се установи, че публикациите, приложени за

доказване на покриването на националните минимални изисквания за ОНС „доктор“ не се повтарят с представените в конкурса за придобиване на научната длъжност „доцент“.

5. Обща характеристика на научната, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата.

Анализът на предоставената информация в CV-то на кандидата в конкурса показва, че преобладава научноизследователската и експертно-консултантската дейности.

Д-р Петя Илиева-Тричкова е участвала в 16 национални и международни научноизследователски проекти, финансирани по линия на Програма Horizon 2020, Фонд Научни изследвания – МОН, Polish National Research Council, Българо-швейцарската програма за научни изследвания, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, Европейския социален фонд, Института за демографски изследвания Макс Планк, гр. Рощок, Германия, Marie Curie Initial Training Network, Програма за подпомагане на млади учени и докторанти в БАН и др.

Тя има активно участие в редица международни социални изследвания като „Европейско социално изследване“ (2008; 2009); Социално-демографско лонгитудинално изследване на тема „Връзки и взаимоотношения между поколенията и половете“ (2004; 2007); „Преходите от образование към заетост в България: социални неравенства, регионални различия и сравнителни перспективи“ (2012-2015) и др.

Д-р Петя Илиева-Тричкова е получавала редица научни награди и отличия сред, които Награда за ръководител на най-успешен проект, финансиран по Програма за подпомагане на млади учени и докторанти в БАН – 2017: София, 2019 г.; Награда за най-добра публикация на млад социолог 2010-2017 на БСА, София, 2018 г. и Награда за млад учен “Проф. Марин Дринов”, София, 2017 г.

Заслужава внимание и изключително активното участие на кандидата в международни и национални научни форуми. През периода 2009 – 2021 г. тя посочва, че е участвала с научни доклади в 58 конференции, симпозиуми и семинари, което е дало възможност да разпространи резултатите от своята научна работа.

6. Учебна дейност на кандидата

В представената биографична справка не са отразени данни за учебна дейност на кандидата.

7. Съдържателен анализ на научните постижения на кандидата.

Основната тежест сред представените за оценка научни трудове заема монографията на гл. ас. д-р Петя Илиева-Тричкова със заглавие „Adult Education as Empowerment: Re-imagining Lifelong Learning through the Capability Approach, Recognition Theory and Common Goods Perspective“, която е в съавторство.

От представения разделителен протокол е видно, че тя е автор на глави 3, „Евристичният потенциал на подхода за способностите и възможностите за реализация при изследването на образованието (на възрастни)“, 4 „Образованието на възрастни като активност и процес на овластяване“ и 5 „Социалната вграденост на способностите и възможностите за реализация при участието в образованието на възрастни“, както и на части от глави 6 „Непрекъснат стремеж към признаване: Образованието на възрастни през перспективата на признаването“, 8 „Справедливост за кого, по отношение на какво и къде: Многоизмерният характер на социалната справедливост в образованието на възрастни“ и 9 „Чупливата социалност: Неравенствата в достъпа до образование на възрастни и социалното доверие“.

Тази монография бих определил като венец на творческите търсения на д-р Петя Илиева-Тричкова в областта на *изследванията на ученето през целия живот и висшето образование*, което е едно от най-важните направления на нейната научна работа.

Като други важни научни трудове в тази изследователска област също бих добавил публикации с номера 2, 4, 5, 6, 9, 10 и 14 от списъка с предложените за рецензиране, в които се анализират различни аспекти на ученето през целия живот и в частност на неформалното образование и неговото емпирично изследване, както и на факторите, които обуславят участието в него. Освен това тези публикации акцентират върху значението на образованието за създаване на различия между европейските страни по отношение на това как младите хора преживяват трудовата несигурност по време на прехода си от образование към работа. На трето място, в посочените публикации е

аргументирано разбирането за социалната справедливост в образованието на възрастни и са дефинирани две основни нейни измерения – включеност в образованието на възрастни и равнопоставеност на различните социални групи в образованието на възрастни.

Втората група трудове, които са представени за рецензиране от д-р Петя Илиева-Тричкова бих класифицирал като *изследвания в областта на образователните неравенства, включително ролята на половите различия в образованието и възможностите за последваща реализация на пазара на труда.*

Тук бих включил публикации с номера 1, 3, 5, 7, 8, 15 и 16. В тези трудове кандидатът в конкурса анализира важни социални въпроси като например връзката между образователните неравенства и възможностите за развитие на човешкия капитал, основни аспекти на социалната справедливост в достъпа и участието в образованието, възможни подходи за намаляване на неравенствата, различията и приликите между младите мъже и жени в това как образованието влияе на баланса между работа и личен живот и др.

В третата група публикации на д-р Петя Илиева-Тричкова се акцентира върху темата за дарителството за образование. Тук се включват публикации с номера 12 и 13. Те анализират дарителството за образование като своеобразен израз на активност в полза за другите, която има за цел да подпомогне отделен човек, група от хора или дадена институция по отношение на техните образователни възможности. Обосновава се също потребността от развиване на специфична култура на дарителство.

Като обобщение бих открил следните научни и научноприложни приноси на кандидата:

Първо, системно е анализиран подхода за способностите и възможностите за реализация при изследване на образованието на възрастни, изведени са основните критики към този подход и е разработен интегриран модел за участие в образованието на възрастни.

Второ, конструирани са и са емпирично проверени три нови методологически инструмента, с които да се измерват неравенствата в образованието на възрастни и висшето образование: (1) Индекс на включване в образованието на възрастни; (2) Индекс на равнопоставеност; и (3) Индекс за образованието на възрастни като общодостъпно благо.

Трето, на базата на разработената теоретична рамка на ролята на образованието за възрастни за овластяване и за намаляване на неравенствата в общественото признаване, са анализирани емпирично аспектите на взаимоотношението между образование за възрастни и признаване.

Четвърто, на базата на проведените теоретични анализи и емпирични изследвания са формулирани важни препоръки за подобряване на политиките в областта на образованието за възрастни.

Приемам самооценката за научните и научно-приложните приноси в представените за рецензиране научни трудове и смятам, че те са изцяло лично дело на кандидата в конкурса.

8. Определяне на приноса на кандидата при колективни публикации

От представените за рецензиране научни трудове 5 са самостоятелни, а останалите 12 - в съавторство.

Кандидатът в конкурса е представил разделителни протоколи за всяка съвместна публикации, от които ясно може да се определи приноса на всеки от съавторите.

9. Отражение на научните публикации на кандидата в нашата и чуждестранната литература

Кандидатът е представил списък със забелязаните към момента на провеждането на конкурса цитати на негови публикации и изследвания, които са общо 29. От тях 18 са в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове. Останалите 11 са в монографии и колективни томове с научно рецензиране.

От приложената наукометрична таблица се вижда, че общия брой точки от цитиранията на трудовете на гл. ас. д-р Петя Илиева-Тричкова е 380, което многократно надвишава минималните изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“. Представеният списък доказва, че публикациите на кандидата в конкурса са достъпни, често цитирани и имат своето отражение върху изследванията на други учени у нас и в чужбина.

Няма съвпадения в списъка с цитирания в конкурсите за заемане на академичните длъжности „главен асистент“ и „доцент“.

10. Критични бележки на рецензента по представените трудове

Нямам конкретни критични бележки към представените за рецензиране трудове на гл. ас. д-р Петя Илиева-Тричкова.

Бих си позволил да препоръчам на кандидата, вече в качеството си на хабилитирано лице, да се насочи към повече самостоятелни публикации. Освен това препоръчвам на бъдещия доцент да разшири научно-преподавателската си дейност, като използва в обучението на млади колеги богатия си опит и натрупаните знания от проведените изследвания.

11. Лични впечатления за кандидата

Не съм работил съвместно с гл. ас. д-р Петя Илиева-Тричкова и нямам съвместни публикации с кандидата. Впечатленията ми за нея са от участието ми в журито за заемане на академичната длъжност „главен асистент“ през 2017 г. Прави впечатление изключителната задълбоченост и посветеност на научната работа, както и прецизността, с която тя подготвя и провежда научните изследвания.

Убеден съм, че избора на д-р Петя Илиева-Тричкова за доцент би бил много добър вариант за укрепване на хабилитирания състав на Центъра за емпирични социални изследвания на Института по философия и социология на БАН.

12. Заключение

Гл. гл. ас. д-р Петя Илиева-Тричкова отговаря на законовите изисквания и притежава необходимите научни качества, които са добре защитени от представените в конкурса документи.

Като член на Научното жури гласувам положително за избора на гл. ас. д-р Петя Иванова Илиева-Тричкова за „доцент“ по Специалност „Социология“, Професионално направление 3.1. “Социология, антропология и науки за културата” за нуждите на Центъра за емпирични социални изследвания на Института по философия и социология на БАН.

01.12.2021 г.

С уважение,

проф. д.с.н. Янцислав Янакиев